

Розробник програми: Мирун Владислав Віталійович викладач II категорії циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки ВСП «Фаховий коледж МНУ імені В.О.Сухомлинського».

 Владислав МИРУН

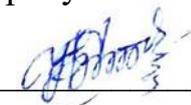
Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки.

Протокол № 1 від «26» серпня 2024 року

Голова циклової комісії Владислав МИРУН

Програму погоджено навчально-методичною радою коледжу.

Протокол № 8 від «27» серпня 2024 року

Голова навчально-методичної ради Олена САХАРОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів - 4	08 Право	Нормативна
Індивідуальне науково-дослідне завдання (Реферат, презентація)	Спеціальність 081 Право	Рік підготовки:
	Ступінь фаховий молодший бакалавр	II
IV		Лекції - 20 год
Практичні заняття - 40 год.		
Самостійна робота – 60 год.		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,5 год.		

Мова навчання – українська.

2. Вступ

Анотація

Програма вивчення навчальної дисципліни «Історія держави і права України» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки молодших бакалаврів спеціальності 081 Право.

Предметом навчальної дисципліни «Історія держави і права України» є процеси виникнення, становлення, розвитку різноманітних типів і форм держави та права, а також державно-правових інститутів і суспільно-політичних систем, що функціонували на території України, у їхній історичній конкретності та хронологічній послідовності до сучасності.

Мета дисципліни «Історія держави і права України» полягає в тому, щоб майбутні юристи володіли знаннями про загальні закономірності, особливості та тенденції становлення і розвитку державно-правових інститутів України у хронологічній послідовності. Також, оволодіння матеріалами дисципліни сприяє формуванню широкого загальнокультурного світогляду, професійної правосвідомості, правової культури майбутнього юриста, виховує патріотизм та повагу до Батьківщини тощо.

Ключові слова: історія, держава, право, Україна.

3. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікування результати

Мета курсу: ознайомити здобувачів із загальними та специфічними рисами виникнення, розвитку й функціонування держави та права в Україні від найдавніших часів до сучасності.

Завдання курсу: сприяти широкій загальній підготовці здобувачів у питаннях історії держави та права, розвитку у них юридичного мислення, необхідного для теоретичного засвоєння і практичного застосування права; створити передумови для вивчення інших юридичних дисциплін (загальної теорії права та держави, історії політичних і правових учень, конституційного та міжнародного права тощо)

Студент повинен знати: суть основних проблем історії держави та права; найважливіші історичні події у контексті виникнення та становлення державності і права України; пам'ятки права, діяльність історичних особистостей, що вплинули на розвиток правового життя світової цивілізації.

Студент повинен вміти: аналізувати історико-правові документи, державні реформи у сфері організації органів влади й управління, суду та судочинства, права, які здійснювались на українських теренах у минулому; про водити порівняльну характеристику рівня та якості кодифікаційних робіт, які відбувались в історії української державності; застосовувати знання з історії держави і права України для оцінки сучасної системи права.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

II. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК2. Знання і розуміння становлення та розвиток правових та державних інститутів на різних історичних етапах.

СК8. Здатність критично мислити в процесі системного аналізу правових явищ і фактів.

Очікувані результати навчання:

РН1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

РН8. Використовувати знання історії держави і права для аналізу сучасних подій.

4. Передумови для вивчення дисципліни:

Дисципліна «Історія держави і права України» належить до циклу дисциплін, що формують спеціальні компетентності і базується на вивченні дисциплін «Історія України», «Всесвітня історія», «Правознавство».

5. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1.

Тема 1. Предмет, завдання і методологія курсу «Історія держави та права».

Перші державні утворення на території України

Тема 2. Держава та право Русі і Руського Королівства

Тема 3. Держава та право Великого князівства Литовського

Кредит 2.

Тема 4. Держава та право Польського королівства та Речі Посполитої

Тема 5. Правова система Запорозької Січі. Гетьманська держава.

Тема 6. Державна система та право на українських землях в складі Російської та Австрійської імперій.

Кредит 3.

Тема 7. Державно-правова система УНР та Української держави в 1917-1918 рр.

Тема 8. Державно-правова система часів Директорії УНР та ЗУНР кінця 1918-1921 рр.

Кредит 4.

Тема 9. Держава і право радянської України.

Тема 10. Державотворчі процеси незалежної України.

6. Структура навчальної дисципліни

№ з.п.	Назви тем, теми заняття	Кількість годин				
		денна форма				
		Усього	у тому числі			
			л	пр	лаб	срс
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1.						
1	Предмет, завдання і методологія курсу «Історія держави та права». Перші державні утворення на території України	10	2	2		6
2	Держава та право Русі і Руського Королівства	10	2	4		4
3	Держава та право Великого князівства Литовського	10	2	4		4
	Усього за кредитом 1:	30	6	10		14
Кредит 2.						
4	Держава та право Польського королівства та Речі Посполитої	10	2	2		6
5	Правова система Запорозької Січі. Гетьманська держава.	10	2	4		4
6	Держана система та право на українських землях в складі Російської та Австрійської імперій.	10	2	4		4
	Усього за кредитом 2	30	6	10		14
Кредит 3.						
7	Державно-правова система УНР та Української держави в 1917-1918 рр.	15	2	4		9
8	Державно-правова система часів Директорії УНР та ЗУНР кінця 1918-1921 рр.	15	2	6		7
	Усього за кредитом 3	30	4	10		16
Кредит 4						
9	Держава і право радянської України	15	2	6		7
10	Державотворчі процеси незалежної України	15	2	4		9
	Усього за кредитом 4	30	4	10		16
	Разом:	120	20	40		60

7. Теми лекційних занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1.	Предмет, завдання і методологія курсу «Історія держави та права». Перші державні утворення на території України	2
2.	Держава та право Русі і Руського Королівства	2
3.	Держава та право Великого князівства Литовського	2
Кредит 2.		
4.	Держава та право Польського королівства та Речі Посполитої	2
5.	Правова система Запорозької Січі. Гетьманська держава.	2
6.	Держана система та право на українських землях в складі Російської та Австрійської імперій.	2
Кредит 3.		
7.	Державно-правова система УНР та Української держави в 1917-1918 рр.	2
8.	Державно-правова система часів Директорії УНР та ЗУНР кінця 1918-1921 рр.	2
Кредит 4.		
9.	Держава і право радянської України	2
10.	Державотворчі процеси незалежної України	2
Усього		20

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1.	Предмет, завдання і методологія курсу «Історія держави та права». Перші державні утворення на території України	2
2.	Держава та право Русі і Руського Королівства	4
3.	Держава та право Великого князівства Литовського	4
Кредит 2.		
4.	Держава та право Польського королівства та Речі Посполитої	2
5.	Правова система Запорозької Січі. Гетьманська держава.	4
6.	Держана система та право на українських землях в складі Російської та Австрійської імперій.	4
Кредит 3.		
7.	Державно-правова система УНР та Української держави в 1917-1918 рр.	4
8.	Державно-правова система часів Директорії УНР та ЗУНР кінця 1918-1921 рр.	6
Кредит 4.		
9.	Держава і право радянської України	6
10.	Державотворчі процеси незалежної України	4
Усього		40

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1.	Предмет, завдання і методологія курсу «Історія держави та права». Перші державні утворення на території України	6
2.	Держава та право Русі і Руського Королівства	4
3.	Держава та право Великого князівства Литовського	4
Кредит 2.		
4.	Держава та право Польського королівства та Речі Посполитої	6
5.	Правова система Запорозької Січі. Гетьманська держава.	4
6.	Держана система та право на українських землях в складі Російської та Австрійської імперій.	4
Кредит 3.		
7.	Державно-правова система УНР та Української держави в 1917-1918 рр.	9
8.	Державно-правова система часів Директорії УНР та ЗУНР кінця 1918-1921 рр.	7
Кредит 4.		
9.	Держава і право радянської України	7
10.	Державотворчі процеси незалежної України	9
	Усього	60

10. Індивідуальне науково-дослідне завдання (реферат)

1. Суспільний і державний устрій Скіфії та її право.
2. Грецькі поліси Північного Причорномор'я: основи суспільного і державного устрою та правової системи.
3. Теорії про походження державності у східних слов'ян.
4. Утворення Київської Русі та його роль в історії української державності. Державний устрій Київської Русі.
5. Суспільний лад Київської Русі.
6. Внесок Володимира Великого та Ярослава Мудрого у розвиток вітчизняної державності.
7. Тріумвірат Ярославичів.
8. Значення Любецького з'їзду 1097 р. в історії української державності.
9. Внесок Володимира Мономаха у відновлення єдності Києворуської держави.
10. Пам'ятки права за доби Київської Русі.
11. Утворення Великого князівства Литовського. Видатні правителі ВКЛ.
12. Державний лад Великого князівства Литовського.
13. Пам'ятки права Великого князівства Литовського: судебник Казимира IV, Статути Великого князівства Литовського.
14. Державний лад Польського королівства.
15. Польська правда як пам'ятка права Польського королівства.
16. Державний лад Молдовського князівства.
17. Уложення Василя Лупула як пам'ятка права Молдовського князівства. Утворення Речі Посполитої. Видатні правителі Речі Посполитої.
18. Державний лад Речі Посполитої.
19. Пам'ятки права Речі Посполитої: Генрихові артикули 1573, Конституція Речі Посполитої 1791 р.
20. Державність та право в УНР доби Центральної Ради: загальна характеристика.
21. Державність та право Української Держави: загальна характеристика. Державність та право ЗУНР: загальна характеристика.
22. Історичне значення Акта Злуки (1919 р.) для розвитку української державності.
23. Державність та право УНР за часів Директорії.
24. Становлення радянської влади в Україні. Конституція УСРР 1919 р.
25. Радянська державність в Україні 20–30-х років ХХ ст.
26. Перша кодифікація радянського права в Україні.
27. Конституція УСРР 1929 р.
28. Конституція УРСР 1937 р.
29. Держава і право України в роки Другої світової війни.
30. Державно-правове будівництво в УРСР у повоєнний період і період «десталінізації».
31. Держава і право радянської України у період «застою».
32. Конституція УРСР 1878 р.
33. Державно-правовий розвиток України в період перебудови.
34. Утворення Карпатської України. Державність Карпатської України.

35. Державотворча діяльність А. Волошина.
36. Конституційні акти незалежної Карпатської України як па- м'ятки державотворення.
37. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р.
38. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р.
39. Значення Конституції України 1996 р. в історії української державності. Видатні державні діячі незалежної України

11. Форми поточного та підсумкового контролю.

Контроль знань студентів здійснюється за 12-бальною шкалою:

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень здобувача освіти
Відмінно	12	Здобувач системно володіє навчальним матеріалом; самостійно характеризує історичні явища, виявляє особисту позицію щодо них; уміє виокремити проблему і визначити шляхи її розв'язання; самостійно добирає інформацію про минуле, аналізує та узагальнює її, пов'язує конкретну тему з широким історичним контекстом, використовує міжпредметні зв'язки
	11	Здобувач володіє глибокими знаннями, може аргументовано висловлювати власні судження в усній та письмовій формі, співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії; аналізує історичні джерела в їх багатоаспектному та багато перспективному вимірі
	10	Здобувач використовує набуті знання для вирішення нової навчальної проблеми; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки, спираючись на запропоновані історичні джерела; порівнює і систематизує дані історичних джерел, включаючи історичні карти; синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії в межах вивченого історичного періоду
Достатній	9	Здобувач оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; розпізнає історичний факт та його інтерпретацію; дає порівняльну характеристику історичних явищ, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; синхронізує події у межах курсу, аналізує зміст історичної карти
	8	Здобувач володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, дає правильне визначення історичних понять та користується ними, аналізує

		описані історичні факти, порівнює однорідні історичні явища, визначає причинно-наслідкові зв'язки між ними, встановлює синхронність подій у межах періоду з курсу історії України та всесвітньої історії; використовує історичну карту як джерело знань
	7	Здобувач послідовно і логічно відтворює навчальний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, характеризує події (причини, наслідки, значення), виокремлює деякі ознаки явищ та процесів; самостійно “читає” історичні карти з допомогою їх легенди; самостійно працює з матеріалами підручника, встановлює відповідність подій та явищ
Середній	4	Здобувач репродуктивно відтворює невелику частину навчального матеріалу теми, з використанням понять та термінів, що подані у тексті підручника, називаючи одну дві основні дати; розпізнає на історичній карті різноманітні історико-географічні об'єкти та використовує карту для локалізації історичного змісту підручника за допомогою вчителя
	5	Здобувач з допомогою вчителя відтворює основний зміст навчальної теми, визначає окремі ознаки історичних понять, називає дати подій, що вивчаються; показує на карті історико-географічний об'єкт з використанням легенди карти; розпізнає різноманітні історичні джерела за їх видами (речові, візуальні, етнографічні, текстові тощо)
	6	Здобувач самостійно відтворює фактичний матеріал теми, розповідає про історичну постать на основі матеріалів підручника, встановлює хронологічну послідовність трьох – чотирьох подій; користується джерелами історичної інформації і за допомогою вчителя використовує для пояснення основного змісту теми
Достатній	7	Здобувач послідовно і логічно відтворює навчальний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, характеризує події (причини, наслідки, значення), виокремлює деякі ознаки явищ та процесів; самостійно “читає” історичні карти з допомогою їх легенди; самостійно працює з матеріалами підручника, встановлює відповідність подій та явищ
	8	Здобувач володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, дає правильне визначення історичних понять та користується ними, аналізує описані історичні факти, порівнює однорідні історичні явища, визначає причинно-наслідкові зв'язки між ними, встановлює синхронність подій у межах періоду з курсу історії України та всесвітньої історії; використовує

		історичну карту як джерело знань
	9	Здобувач оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; розпізнає історичний факт та його інтерпретацію; дає порівняльну характеристику історичних явищ, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; синхронізує події у межах курсу, аналізує зміст історичної карти
Незадовільно	1	Здобувач може повторити тему уроку, назвати одне – два поняття, які вивчалися протягом теми, одну – дві події, персоналії чи історико-географічні об'єкти, що вивчалися протягом теми
	2	Здобувач називає декілька подій, дат, історичних постатей або історико-географічних об'єктів; вибирає правильний варіант відповіді на рівні “так – ні”; має загальне уявлення про лічбу часу в історії
	3	Здобувач двома – трьома простими реченнями може розповісти про історичну подію чи постать; впізнати її за описом; співвіднести рік зі століттям, століття – з тисячоліттям; може пояснити легенду історичної карти

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу модуля.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Примітка. Шкала оцінювання репрезентована в 20-ти та 10-ти бальній системах в залежності від максимальної суми балів за відповідь на семінарському занятті в кожному кредиті.

Відмінно 12-10 балів - Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Дуже добре 9-8 балів - Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна

Добре 7 балів - Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок

Задовільно 6-4 балів - Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих

Незадовільно 3-1 балів - Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

Критерії оцінювання відповідей під час аудиторних занять:

Відмінно 12-10 балів - Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Дуже добре 9-8 балів - Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна

Добре 7 балів - Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок

Задовільно 6-4 балів - Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих

Незадовільно 3-1 балів - Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Реферат

Оцінка виставляється з урахуванням двох критеріїв: 1) обсяг виконаного реферату; 2) якість написання.

1. Оцінка “відмінно” (12-10 балів)

12 балів – Реферат виконано на актуальну тему з використанням сучасних методів дослідження, логічно-структурна побудова роботи відповідає змісту. В рефераті вірно визначено мету, глибоко досліджується практичний аналіз проблеми. Коректно подаються висновки. Витримано графік виконання реферату, оформлення у відповідності до державних стандартів та вимог. Презентація виконана на високому рівні із використанням сучасних методів. Доповідач вірно відповів на поставлені запитання аудиторії.

11 балів - Реферат виконано на актуальну тему з використанням сучасних методів дослідження, є неточності в логічно-структурній побудові. В рефераті

вірно визначено мету, наводиться практичний аналіз проблеми. Є незначні недоліки у формулювання висновків. Витримано графік виконання реферату, оформлення у відповідності до державних стандартів та вимог. Презентація виконана на високому рівні із використанням сучасних методів. Доповідач припустив ся незначних помилок при відповідях на поставлені запитання аудиторії.

10 балів - ставиться за реферат, який має обсяг 14 або більше друкованих (рукописних) сторінок; проблема, яка в ньому розглядається, викладена повно, послідовно, логічно; у змісті реферату викладена актуальність, мета, завдання; список використаної наукової літератури нараховує 5-6 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії.

2. Оцінка “добре” (9-7)

9 балів - ставиться за реферат, який має обсяг 10 сторінок; тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки у логіці викладу; бібліографічний список нараховує 2-3 джерела, але містить певні помилки.

8 балів ставиться за реферат, який має обсяг 10 сторінок; тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки у логіці викладу; бібліографічний список нараховує 4 джерела.

7 балів ставиться за реферат, який має обсяг 10 сторінок; тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки у логіці викладу; бібліографічний список нараховує 5 джерел, відповідає сучасним правилам.

3. Оцінка “задовільно” (6-4)

6 бали - ставиться, коли обсяг реферату є недостатнім для викладення обраної проблеми, і тому проблема розглядається поверхово; у бібліографічному списку менше двох наукових джерел і є помилки.

5 балів – ставиться, коли обсяг реферату є недостатнім для викладення обраної проблеми, і тому проблема розглядається поверхово; у бібліографічному списку менше трьох наукових джерел і є помилки.

4 балів - ставиться, коли обсяг реферату є недостатнім для викладення обраної проблеми, і тому проблема розглядається поверхово; у бібліографічному списку менше чотирьох наукових джерел і є помилки.

3-1 Оцінка “незадовільно” ставиться, якщо тема реферату нерозкрита, у бібліографічному списку менше 2 наукових джерел, і він подається не за сучасними правилами, немає змісту, вступу, висновків.

Творче завдання

12-10 балів - робота студентом виконана в повному обсязі, високий понятійний рівень; глибина, широта, повнота питання, що висвітлюється; осмисленість і усвідомленість затверджених положень теми, яка розкривається студентом; логічність та послідовність під час відповіді; доведення та аналіз теорій, концепцій, вчень, які вивчалися; самостійність мислення; впевненість в правоті своїх суджень; вміння виділяти головне; вміння встановлювати між предметні та внутрішньопредметні зв'язки; вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми; стилістично грамотна мова, робота виконана майже на 90-100% від загального обсягу

9-8 балів – робота студентом виконана в повному обсязі, високий понятійний рівень; глибина, широта, повнота питання, що висвітлюється;

осмисленість і усвідомленість затверджених положень теми, яка розкривається студентом; логічність та послідовність під час відповіді; доведення та аналіз теорій, концепцій, вчень, які вивчалися; самостійність мислення; впевненість в правоті своїх суджень; вміння виділяти головне; вміння встановлювати між предметні та внутрішньопредметні зв'язки; вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми; стилістично грамотна мова, допускаються незначні помилки, робота виконана майже на 80-89% від загального обсягу.

7 балів - робота студентом виконана не в повному обсязі, але доведено та проаналізовано теорії, концепції, вчення, які вивчалися; самостійність мислення; впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, обсяг виконаних завдань становить від 50% до 59% від загального обсягу.

6-4 балів - робота студентом виконана не в повному обсязі, не описані явища, не виявлено розуміння основних положень завдання. Тема не розкрита, актуальність не доведена, не виділені головні завдання; не зроблені висновки, не показана перспектива розвитку ідеї або проблеми; стилістично неграмотна мова.

3-1 балів - студент не описує явища, не виявляє знання і розуміння основних положень завдання. Тема не розкрита, актуальність не доведена, не виділені головні завдання; не зроблені висновки, не показана перспектива розвитку ідеї або проблеми; стилістично неграмотна мова.

Мультимедійна презентація

12-10 балів: всі частини презентації пов'язані з метою і предметом дослідження; результати дослідження узагальнюються з метою формулювання важливих і значущих висновків за темою дослідження, презентація має в основі ключові положення, які повністю розкривають тему дослідження, презентація надає інформацію в логічній послідовності, презентація завершується, змушуючи замислитись над ідеєю і темою дослідження.

9-7 балів: всі частини презентації містять важливі твердження за темою дослідження, результати дослідження узагальнюються з метою формулювання висновків за темою дослідження, презентація має в основі декілька ключових положень, які не повністю розкривають тему дослідження, презентація починається із вступу, надає інформацію в певному порядку і завершується викладенням важливих моментів дослідження.

6-4 балів: основні частини презентації містять важливі твердження за темою дослідження, але деякі фрагменти не мають відношення до теми, деякі висновки є нелогічними і необґрунтованими, презентація має в основі декілька ключових положень, однак вони перевантажені інформацією або позбавлені інформації, презентація має вступ і висновки, однак вони не спонукають замислитись над темою дослідження. послідовність надання інформації не сприяє повністю розкрити тему дослідження.

3-1 балів: презентація має тему, однак багато її частин не має відношення до теми дослідження, висновки практично відсутні або є нелогічними, в презентації не визначені ключові положення, презентація не містить вступу і висновків. побудова презентації не дає чіткого уявлення про тему дослідження.

12. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

13. Рекомендована література

Література

1. Аніщук Н.В., Горяга О.В. Історія держави та права : методичні рекомендації для підготовки до практичних занять та самостійної роботи спеціальності 081 «Право». Одеса : Юридична література, 2024. 68 с.
2. Боняк В.О., Селіхов Д.А., Завгородня Ю.С. Історія держави і права України : навч. посіб. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2024. 208 с.
3. Бурдін М.Ю., Логвиненко Є.С., Логвиненко І.А. Історія держави і права України : хрестоматія-практикум. Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Майдан, 2021. 890 с.
4. Головка О.М., Греченко В.А., Гавриленко О. А. Історія держави та права України : підручник / за ред. О. М. Бандурки. Харків: Майдан, 2018. 640 с.
5. Єфремова Н.В., Корнієнко І.В., Горяга О.В. Історія держави і права України : навч.-метод. реком. до вивчення дисципліни. Одеса : Фенікс, 2023. 98 с.
6. Забзалюк Д.Є., Макачук В.С., Марковський В.Я. Історія держави та права : навч. посібн. / Заг. ред. Д.Є.Забазалюка та В.Я. Марковського; Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів: СПОЛОМ, 2021. 438 с.
7. Трофанчук Г. І. Історія держави і права України: підручник. 4-те вид., перероб. і допов., Київ: Юрінком Інтер, 2024. 608 с.
8. Шкуратенко О.В., Курас Д.І. Історія держави та права України (схеми та таблиці): навчальний посібник.. Київ: «Видавництво Людмила», 2020. 170 с.

Допоміжна

1. Бойко О. Д. Історія України: підручник, 7-е видання, стереотипне. Київ: ВЦ "Академія", 2018. 717 с.
2. Бушин М. І., Гуржій О. І. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів. Черкаси: ЧДТУ, 2016. 644 с.

3. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX–XX ст. Київ : Генеза, 2019. 656 с.
4. Іваненко В.В., Кривчик Г.Г. Історія і культура України: електрон. підручник для студ. природнич. і техн. спец. Дніпро: ДНУ ім. Олесья Гончара, 2016. 206 с.
5. Павлова О., Мельничук Т. Історія Української культури: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 340 с.
6. Рижева Н. О., Козирев О. С., Козирева М. Е., Василевич Ю. В. Історія України : навч.-метод. посіб. для студ. неіст. спец. вищ. закл. Освіти. Миколаїв. нац. ун-т ім. В.О. Сухомлинського. Іліон, 2014. 534 с.
7. Танцюра В. І., Куліш С. М., Пересада О. О. Історія України: навчальний посібник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 492 с.

16. Інформаційні ресурси

1. <http://dspace.mdu.edu.ua/jspui/> - Інституційний депозитарій МНУ імені В.О. Сухомлинського.
2. <http://www.niklib.com/> - Центральна міська бібліотека імені М.Л. Кропивницького.
3. <http://history.org.ua/uk> - Інститут історії України НАН України
4. <https://uahistory.co/> - History | Твоя електронна бібліотека
5. <http://history.mdu.edu.ua/> - Кафедра історії МНУ імені В.О. Сухомлинського.